

JIŘÍ ŽÁČEK

OKURKOVÁ SEZÓNA

CHARAKTERISTIKA UMĚLECKÉHO TEXTU

ALKOHOLICKÁ PÍSEŇ O LÁSCE

Polibky a důvěrnosti
to mě vůbec neláká
Láska umí lámat kosti
Dám si radši panáka

Každá žena s něžnou falší
chce tě lapit do sítě
Uteč jedné je tu další
hledá tátu pro dítě

Dá ti vínek za prstýnek
a pak budeš denně prát
na potomka třicet plínek
Musíš ji mít za to rád

Vyžaduje důvěrnosti
protože má na ně glejt
Je to smutné je to k zlosti
Nemůže to jinak bejt

Manželka je rovna katu
Nedej chlapče na svody
Obere tě o výplatu
Vyžene tě z hospody

Varuji vás ještě jednou
Láskou tělo zeslábne
mozek změkne líčka zblednou
což je krajně nevábné

Polibky a důvěrnosti
to mě vůbec neláká
Láska umí lámat kosti
Dam si radši panáka

Analýza uměleckého textu

- **zasazení výňatku do kontextu díla**

- báseň Alkoholická píseň o lásce je z oddílu Popěvky a blues

Podtitul sbírky: Malá lyrická inventura 1966–1977

Před každou ze tří částí sbírky jsou umístěny autorovy citáty. Jsou umístěny také za poslední částí.

- Odrhovačky a říkadla pro příliš hodné děti

- pravidelný rým, hravost, veselost

- lyrický subjekt je žena i muž

- tematika z každodenního života (rada studentce, monolog úředníka, poznámky dědečka) či z literatury (Dumas – Tři mušketýři, Shakespeare – Othello)

- Popěvky a blues

- pravidelný rým, vážnější tón, užití hovorového jazyka

- lyrický subjekt je žena i muž

- milostná tematika

- vážnější tón než první část

- (De) lyrium

- pravidelný rým

- lyrický subjekt je muž

- všechny básně se týkají poezie

- **téma a motiv**

téma: láska

motivy: polibky, dítě, výplata, hospoda, panák (alkoholu)

- **časoprostor**

prostor: není určen („manželství“ či „vztah“)

čas: není určen, kdykoli

- **kompoziční výstavba**

Báseň se skládá ze 7 slok (strof), z nichž první a poslední jsou stejné. Každá sloka má 4 verše.

- **literární forma, druh a žánr**

poezie, lyricko-epický, básnická sbírka

- **lyrický subjekt**

Muž, který se děsí partnerského vztahu, manželky, dítěte, vidí na manželství jen zápory. Větší radost mu dělá alkohol. Varuje čtenáře před láskou.

- **postava**

Kromě lyrického subjektu je v textu zmíněna žena – manželka:

- je něžně falešná, chce muže lapit, hledá otce pro své (budoucí) dítě, chce důvěrnosti, je jako kat, obírá manžela o výplatu, vyhání ho z hospody

- **vyprávěcí způsoby**

pouze pásmo vypravěče = lyrického subjektu

- **typy promluv**

pouze vnitřní monolog vypravěče = lyrického subjektu

- **veršová výstavba**

7 slok po 4 verších

rýmové schéma: A, B, A, B = rým střídavý

- **jazykové prostředky a jejich funkce ve výňatku**

v básni není použita žádná interpunkce

obecně české slovo *panák*

hovorové slovo *táta*

knižní slovo *vínek* (věneček)

historismus *glejt*

nespisovné slovo *bejt*

oslovení *chlapče*

refrén 1. a 7. sloka

- **tropy a figury a jejich funkce ve výňatku**

personifikace *láska umí lámat kosti*

hyperbola *láska umí lámat kosti, pak budeš denně prát*

metafora *lapit do sítě, vínek za prstýnek, mozek změkne*

gradace *je to smutné je to k zlosti*

Literárněhistorický kontext

- **kontext autorovy tvorby**

- píše ve 2. polovině 20. století a v 1. polovině 21. století

Jiří Žáček (* 1945)

- narozen v Chomutově, vyrostl ve Strakonících, nyní žije v Praze
- básník, autor literatury pro děti, překladatel
- je inženýr, vystudoval stavební průmyslovou školu a ČVUT (obor vodní stavby)
- 1974–1991 redaktorem Československého spisovatele, stal se vedoucím redakce poezie
- zakládající člen Klubu českých spisovatelů
- nyní na volné noze
- jeho manželka je výtvarnice Eva Žáčková, ilustrovala některé jeho knihy

- spisovatelem od roku 1965, publikoval v *Divokém vínu*, *Hostu do domu*, *Plameni*, *Rudém právu*, *Tvorbě*, *Kmenu*, *Květech*, *Mateřídoušce*, *Sluníčku* atd.
- píše texty k písním
- napsal pohádky pro televizi: *Darmošlap z Nemanic a princezna Tereška*, *Jamamba*, *Šípková Růženka*
- sbírky: *Ráno modřejší večera*, *Napjatá struna*, *Rýmy pro kočku*, *Rýmy pro kočku a pod psa*, *Maličkosti*, *Text-appeal*, *Idioti mají přednost*, *99 dědečků a 1 babička*
- poezie pro děti: *Aprílová škola*, *Pro slepičí kvoč aneb Aprílová škola pro pokročilé*, *Dvakrát dvě je někdy pět*
- učebnice pro děti: *Slabikář*, *Moje první čítanka*, *Malý čtenář*
- drobná próza: *Ať žije Pepan!*, *Bajky*, *Jak jsem potkal mořskou pannu*, *Kapesní opravník českých přísloví*

- **literární / obecně kulturní kontext**

poezie 2. poloviny 20. století a současná poezie

básníci narození ve 40. letech:

Pavel Šrut (1940–2018)

- básník, jeho texty zhudebnilo několik kapel
- jeho poezie vycházela v samizdatu
- sbírky: *Noc plná křídel*, *Přehlásky*, *Červotočivé světlo*, *Malá domů*

Ivan Wernish (* 1942)

- básník a překladatel
- za normalizace publikoval v samizdatu a v exilu
- snové básně
- sbírky: *Zimohrádek*, *Loutky*, *Blbecká poezie*, *Prasinec*

Karel Sýs (* 1946)

- básník, prozaik, překladatel, autor literatury pro děti
- zastánce komunismu (*Bordel v Čechách*)
- sbírky: *Newton za neúrody jablek*, *Pootevřený anděl*, *Dlouhé sbohem*

současní básníci (výběr):

Svatava Antošová, Petr Borkovec, Petr Hruška, Pavel Kolmačka, J. H. Krchovský, Bogdan Trojak, Jaromír Typlt

Další údaje o knize:

- **dominantní slohový postup:**

vyprávěcí, popisný

- **vysvětlení názvu díla:**

Okurková sezóna – název není vysvětlen, zřejmě podle spojení „okurková sezóna“ – označení pro letní období, kdy se děje minimum mediálně zajímavých událostí

- **posouzení aktuálnosti díla:**

Sbírka je veselá, hravá, ale dotýká se i vážnějších témat – tematicky je aktuální.

- **pravděpodobný adresát:**

Kdokoli, sbírka nemá modelového čtenáře.

- **zařazení knihy do kontextu celého autorova díla:**

Sbírka vyšla roku 1981 a patří mezi autorovy první sbírky.

- **tematicky podobné dílo:**

Jiří Suchý – výbor *Trocha poezie*: veselá a hravá poezie obsahující humor

- **porovnání s filmovou verzí nebo dramatizací:**

Není.